

Dohnal, Josef

Téměř skryté polokulaté jubileum prof. PhDr. Iva Pospíšila, DrSc.

Opera Slavica. 2017, vol. 27, iss. 1, pp. 52-54

ISSN 1211-7676 (print); ISSN 2336-4459 (online)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/136611>

Access Date: 17. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

prezentovala svůj nálezný dosud nepublikovaných básní P. O. Hviezdoslava v rodinné pozůstalosti Alberta Pražáka. I. Pospíšil (Česká republika) připomněl prostřednictvím vědeckých biogramů českých slavistů zejména tradici brněnské morfologické školy. J. Poliščuk (Ukrajina) rekapituloval zapomenutou epizodu z roku 1847, kdy nedošlo k setkání ukrajinského spisovatele a překladatele Pantelejmona Kuliše a slovenského buditele Ľudovíta Štúra. Slavistiku z neslovanských zemí zastupoval S. Paliga (Rumunsko), který načrtl vědecký profil prvního významného rumunského slavisty B. P. Heisdeua. Blok příspěvků završilo vystoupení L. Horizontova, které mapovalo historiografický význam rozsáhlé lexikografické publikace *Životopisnaja Rossija*, která prostřednictvím umělecké literatury popularizovala kulturní regiony carského Ruska koncem 19. století.

Na závěr vzorně připravené konference, kterou doprovázely četné akce (filmová představení, návštěva Pezinku ad.), se sešla na svém pravidelném zasedání Komise pro dějiny slavistiky: na návrh odstupujícího předsedy S. Bonazzi byl jednomyslně do jejího čela zvolen slovenský rusista Ľubor Matejko, který jako svého zástupce potvrdil Michaila Robinsona, tajemníkem komise z důvodu italské kontinuity byl jmenován Stefan Aloe z Verony. Jak vyplynulo z diskuse, Komise se vedle své pravidelné činnosti zaměří zejména na publikační podchycení svých dějin od konce 50. let 20. století včetně bibliografické systemizace a fotografické dokumentace, dále navrhne k Mezinárodnímu kongresu slavistů v Bělehradě 2018 dva specializované tematické bloky věnované významu korespondence a archivního materiálu v historii slovanské filologie. Při celkové sumarizaci konference i přes tematickou pestrost a rozsáhlý chronologický závěr od paleoslavistiky až po současnost je možné vyzdvihnout moderní, mnohooborové pojetí „kulturocentrické“ slavistiky, která od filologických základů směřuje k pochopení současných i minulých společenských procesů, v nichž slovanský element v konfrontaci s postmodernistickou globalizací neztrácí na své váze.

Miloš Zelenka

Téměř skryté polokulaté jubileum prof. PhDr. Iva Pospíšila, DrSc.

Jsou ti, kteří o svá kulatá i polokulatá jubilea dbají a patřičně je v duchu doby otevřenosti a hyperinformovanosti medializují, a jsou jiní, kteří je berou jako všední záležitost a necítí potřebu dávat o nich světu vědět. Je to někdy škoda – a právě to se stalo i v květnu letošního roku, kdy se bez halasu a fanfár překulil přes 65. příčku věk prof. PhDr. Iva Pospíšila, DrSc.

Pokus o krátkou bilanci vědecké, pedagogické i organizační činnosti prof. Pospíšila musí zákonitě selhat – vždyť již před více než pěti lety přesáhl počet jím publikovaných prací neuvěřitelné číslo 1000 a od té doby utěšeně narostl o další monografie, odborné články, eseje i recenze, ve kterých projevuje nejen svoji sečtělost, obeznamenost s celosvětovou odbornou produkcí v rusistice a slavistice, ale i v řadě dalších oborů, hlavně pak obdivuhodnou pracovitost. Jeho odborné práce těží ze schopnosti porovnávat, analyzovat, kombinovat i (někdy odvážně, ale vždy podloženě) spojovat či rozporovat fakta, tvořit hypotézy a argumentovat pro ně, takže především v posledních letech vytváří syntetický obraz literárního života a světa mimo literaturu s výrazným přesahem přes problematiku rusistickou či slavistickou. Nikoli náhodou je výrazným zastáncem areálového pojetí studia kulturního dění s širokým kontextuálním záběrem do historie, etnologie, filozofie i do teorie studia kulturních fenoménů. Schopnost vyhmátnout příslušná jádra problémů, systematické vyhýbání se zjednodušujícím a jednostranným pohledům i až úporná snaha neopominout nic z toho, co může být důležité pro hledání pravdy chápané jako objektivní poznání založené na faktech, to jsou základní atributy jubilantovy vědecké práce známé a uznávané (a to není v jeho případě ani trochu přehnané) snad všude ve slavistickém vědeckém prostředí, kam jeho práce pronikly.

Prof. Pospíšil však není typem kabinetního vědce – v podstatě stejný obdiv jako jeho publikační aktivita zasluhuje i jeho práce organizační. Z pohledu Masarykovy univerzity v Brně je jeho základním výdobytkem především Ústav slavistiky Filozofické fakulty – jeho domácí pracoviště, kterému dal punc nejkomplexnějšího slavistického pracoviště v republice a které po dvě desetiletí vede. Prof. Pospíšil je nejen členem několika vědeckých a redakčních rad v České republice i mimo ni, zakladatelem časopisu *Новая русистика*, spoluzakladatelem časopisů *Slavica litteraria* a *Opera Slavica*, je také vůdčí osobností např. České asociace slavistů či Společnosti Franka Wollmana, ale úplný výčet organizací, jež zakládal či spoluzakládal a v jejichž čele stojí, by byl výrazně delší. Nikde však není „do počtu“ – neustále hledá možnosti nových aktivit, nových podnětů pro sebe i pro druhé, stará se o – v dnešní době důležité a mnohdy rozhodující – možnosti financování tradičních i nových aktivit. Jeho zásluhou tak v minulosti vznikly např. nové studijní programy, byla uspořádána řada konferencí, symposií či seminářů k aktuálním otázkám jemu blízkých vědních oborů.

Zmínit je třeba také rozsáhlou pedagogickou činnost prof. Pospíšila, která je zaměřena především na výuku ruské literatury, teorie literatury, literární komparatistiky, světové literatury, literární genologie a metodologie, ale ani to není úplný výčet jím vyučovaných předmětů. Vede a konzultuje pravidelně diplomanty i doktorandy, je častým posuzovatelem bakalářských i magisterských diplomových prací, prací disertačních a habilitačních, účastní se habilitačních a jmenovacích řízení, ...

Nelze obejmout neobejmutelné, napsal kdysi fiktivní Kozma Prutkov. Parafrázoval bych to: nelze pojmout v kratičkém bilančním příspěvku vše, co prof. PhDr. Ivo Pospíšil, DrSc., za velmi krátký časový úsek stihl a stihá dělat. Dokázal to možná právě proto, že čas je pro něj prostorem pro práci, pro přemýšlení a tvoření daleko více než pomyslnou mechanicky ubíhající šipkou času, která se dobrala jakéhosi momentu, který se stejně hned stal nedůležitou minulostí. Byl-li onen moment jím samotným vnímán jako nedůležitý, výsledky jeho práce důležité jsou a je třeba je proto alespoň stručně připomenout stejně jako přát mu zdraví a co nejvíc onoho budoucího pracovního i osobního prostoru pro naplnění záměrů a přání, kterými právě žije.

Josef Dohnal

Odešla prof. PhDr. Danuše Kšicová, DrSc.

31. ledna 2017 se uzavřela životní dráha profesorky PhDr. Danuše Kšicové, DrSc, emeritní profesorky Ústavu slavistiky Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. Jen krátce před svými 85. narozeninami tak odešla výrazná osobnost české a evropské slavistiky, která byla po desetiletí spjata s Brnem a s jeho univerzitou.

Prof. Danuše Kšicová na brněnské univerzitě vystudovala obor český a ruský jazyk, pokračovala aspiranturou u prof. F. Wollmana, jehož vliv na její budoucí profesní orientaci je nesmazatelný, a záhy začala působit i jako vysokoškolský učitel. Ačkoli se podoba a název pracoviště i univerzity měnily, neměnilo se nic na odborném zaměření její badatelské i pedagogické činnosti – orientovala se na studium ruské literatury nejprve spíše v kontextu rusko-českém, později však tento rozsah výrazně rozšířila, takže se spíše dá říci, že studovala evropskou kulturu a umění s jistou preferencí problematiky místa ruské literatury a kultury v tomto širokém kontextu.

Vzhledem k rozvětveným zájmům prof. Kšicové o dějinný vývoj evropské kultury stojí za zmínku právě širší jejího odborného zaměření, která se odrazila v její publikační činnosti. Vždyť už jen rozsah jejích monografií sahá od obecné problematiky česko-ruských kulturních vztahů prostřednictvím sledování vybraných překladatelských počínů (*Ruská poezie v interpretaci Františka Táborského*, Brno 1979), pokračuje studiem žánrového spektra ruského romantismu a neoromantismu i jejich poetiky (*Poéma za romantismu a novoromantismu. Česko-ruské paralely*, Brno 1983), později pak zasahuje v širším srovnávacím pohledu do problematiky vzájemného ovlivňování a obohacování ruské literatury a ostatních evropských literatur a do studia vzájemného propojení estetického kódu literatury a dalších druhů umění, především malířství a hudby (*Secese: slovo a tvar*, Brno 1998 či *Od moderny k avantgardě. Rusko-české paralely*, Brno 2007,